

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 260. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323880806432/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

drukkene: overvældet, betaget. – *fandt*: følte. – *Væin til Stjernene*: For at belønne Castor og Pollux for deres venskab anbragte Zeus dem i stjernetabellet Tvillingerne.

- 106 *Calliope*: se n.t.s. 69. – *Ofte strømme Din Dag*: Gid din (fødsels)dag ofte må strømme. – *kunstige*: kunstfærdige; efter kunstens regler.

Johannes Ewalds sidste poetiske Følelser nogle Timer før hans Død

- Trykt efter SS bd. 3, s. 316, hvis tekstgrundlag er originaltrykket (1781).
- 106 *sidste poetiske Følelser*: dikteret af den 37-årige Ewald kort før hans død 17. marts 1781. *Samil. Skr.* har betænkningen: «Vor Digters sidste Sang. Han diktede den i een af de mange sørgelige søvnlose Nætter, saa Dage førend han sov hen» (bd. 3, s. 265). Salmen blev omdelt ved Ewalds begravelse. Først i 1855, med *Raskilde Konvents Psalmebog*, blev den en salme for menigheden; nu *Den Danske Salmebog* nr. 614. – *Golgatha*: den høj, hvor Jesu kors stod, jf. *Matt.* 27,32-33. – *(du seer det) ja jo* (germanisme). – *Glavind*: lanse eller spyd. – *Harm*: vrede.
- 107 *Litise*: lindring, fred.

Impromptu

- Trykt efter SS bd. 5, s. 1, hvis tekstgrundlag er NKS 489⁸ fol., nr. III,a.
- 111 *Impromptu*: improviseret digt. Anledningen til digtet skal være en påstand om, at man ikke kunne rime på navnet Godike. – *Madam Godike*: Anna Magdalena Hopfner (1721-80), g.m. den bekendte bogtrykker A. H. Godiche (se n.t.s. 47). Hun førte med stor dygtighed bogtrykkeriet videre efter mandens død. *Madam*: se n.t.s. 51. – *Presse*: bogtrykkeri. – *Gaae Vindet bort*: jf. n.t.s. 67, *Staae stille Hund*. – *roed*: slå rod; evt.: grave, rode jorden op. – *Bodike* eller bud-dike: egl. rund træske; her om ligkisten. – *A°*: forkortelse af det lat. anno, dvs. i året.

I Abrahamsons Stambog

Trykt efter SS bd. 5, s. 33-34, hvis tekstgrundlag er *Sama!*. *Skr.* bd. 4, s. 355, her med overskrift »Til A***«, samt NKS 489^c fol., nr. IX, 15^r.

- 111 *Abrahamson(s)*: den da.-ty. kritiker Werner Hans Frederik A. (1744-1812), redaktør af tidsskriftet *Den kritiske Tilskuer*, medudgiver af *Ahn. Da.Bibl.*, anmeldelser i *Almindelig Dansk Litteratur-Journal*. *Officer*; forfatter til bl.a. den satiriske vise: »Min Søn, om du vil i Verden frem / Saa buks. A. var en af Ewalds mest trofaste beundrere. Ewald har i sit ms. bemærkningen: »skrevet i en Stambog d. 15. Januarii 1773«. *Stambog*: se n.t.s. 46. – *Kalliope*: se n.t.s. 69. – *Neptunus*: if. rom. mytologi havets gud. – *sød*: fersk (ved fordampning). – *vittig*: klog, snild. – *forsagt*: modløs. – *Lastets lastens*. – *Pluto*: if. ældre gr. mytologi var Plutos gud for rigdom; her er måske tale om Pluton (lat. Pluto), underverdensens gud (d.s.s. Hades). De to forveksles/identificeres ofte med hinanden. – *Dodens Frugt*: måske en (tænkt) modsætning til frugterne på livets træ, altså noget, der ikke findes; jf. 1. Mos. 3,3. – *agter (...) ved*: bryder sig om, kerer sig om. – *fanåt*: følte.
- 112 *Myrdtente*: m. er sædvanligvis symbol på glæde, kærlighed og uskyld. – *Pison*: flod i Paradis. – *befalte*: befalede. – *Mørkets Konge*: nazen, *intets Ven*. – *Hesperus*: aftenstjernen. – *blender*: forblinder. – *dens vink i Lymild*: dens (dvs. godhedens) tegn i lyttet. – *Straal*: lys. – *Kobber-Muur*: bruges ofte billedligt; jf. Jer. 1,18. Ewald citerer i en efterskrift i stambogen l. 60-61 fra Horas' epistel I,1 til Maecenas: *hic murus aeneus esto, / nil conscire sibi, nulla pallescere culpa*: Lad dette være bronzemuren: at vide med sig selv, at man er uden skyld, som kan få en til at blegne. – *Kreds*: virkekreds; element. – *Vedlyst*: velbehag. – *den Abise*: Gud. – *finder*: føler. – *Flor*: slør. – *Cocytus*: genitiv af Cocytus, if. gr. mytologi jammerens flod i underverdenen. – *Amor(s)*: i rom. mytologi kærlighedsguden. – *Plun*: genitiv af Plutus, jf. n.t.s. 111. – *Martis*: genitiv af Mars, if. rom. mytologi krigsguden. – *Palmer*: hæderstegn. – *Apollous Krands*: laurbærkrans; se n.t.s. 67.